

Ríká se, že kde končí argumenty, přicházejí ke slovu facky: v mezinárodním měřítku je nahrazují děla a rakety. Nic nového pod sluncem. Kdeže jsou časy, kdy v dobovém hitu – v rytmu twistu – jistá zpěvačka slibovala, že všude bude mír – už v roce šedesátém šestém! Mír není. Ani mezi státy, ani mezi lidmi. Facka je pořád osvědčený způsob přesvědčování. A najdou se i podstatně důraznější způsoby, kterak násilím docílit svého...

Někdo soudí, že tomu tak bylo vždycky, a mávne nad surovostí světa a potažmo lidských vztahů znechuceně – či velkoryse? – rukou. Druzí dospěli k přesvědčení, že náš svět je čím dál horší.

Že k horšímu je každá změna a zloby mezi lidmi přibývá. Zejména pak od časů, kdy česká společnost do jisté míry přestala být zaopatřovací ústavem, zaručujícím klídek pro všechny, a stala se kolbištěm, kde se bojuje. Nikoli snad přímo o přežití, ale o úspěch. O tlustší a namazanější krajíc...

Rychle jsme se naučili svůj životní sukces přepočítávat na peníze a dravci mezi námi chtějí co nejvíc. A na pár ran, jež rozdají, přece koukat nebudou. A třetí krčí rameny... Nějak bylo, nějak bude. Tři skupiny, jako víceméně ve všem. To se koneckonců projevilo, když jsme se na násilí kolem nás začali vyptávat. Někdo se rozpovídal docela zešířena, druhý se rozhorlil, jiný si postěžoval na vlastní čerstvou a bolestivou zkušenost. Co člověk, to názor. Ale tím spíš stojí za to ptát se a naslouchat odpovědím...

Otázka byla tentokrát položena dosti široce a vlastně se skládala ze tří podotázek: Jak se díváte na roli násilí v každodenním životě? Může se k násilnému zkratovému řešení problému někdy uchýlit takzvaně slušný člověk? Setkali jste se s násilným jednáním v poslední době na vlastní kůži, či jste snad dokonce sami po násilí sáhli?

**Jiří Barvín,
44 let, jeřábík, Praha:**

Asi vás nepotěším, ale to poslední je pravdou. Sáhl jsem po násilí! Hele, já normálně nevypadám jako zazobaný cizinec, fakt že ne, ale jel jsem příbuznému na svatbu na Staromák a čert mi nakukal, abych vlezl do dvaadvacítky. Což je tramvaj, kterou normálně nejedím, protože nemám důvod. A navíc vím, že je to linka prolezlá kapsářskými bandami jak starej hříbek červy. Ale stál jsem tam – v obleku, celej nesvůj – a přemítal, jestli mám takovou štrapác zapotřebí, a vzpomínal,

jak jsem se na stejném místě před dvaceti rokama ženil sám... A najednou do vozu leze taková optimisticky naladěná smečka pestře oděných jedinců, jen spustit skočnou, samej smích a povyk. A mně to, představte si, v tu chvíli nesevřelo! Jen mi bylo trochu divný, že když nastoupili předníma dveřma, hrnou se dozadu do vozu, i když vpředu měli místa k sezení. Já stál, úplně sám, zhruba uprostřed tramvaje. Trčel jsem jak tvrdý Y, nesednul jsem si, abych si nepomačkal kalhoty a sako. Žena mi to kladla na srdce. A najednou kolem mne mumraj, všichni se tlačili – smáli, pohodlička, něco brebentili, ale já nerozuměl, tak jsem se culil taky. Jako že všichni jsme Evropani, že jo. Až do chvíle, kdy jsem ucítil, že mi někdo vytahuje prkenici z náprsní kapsy a druhá ručička šátralka mi maká na zadní kapsu kalhot, kde nosím doklady. A byl jsem doma! Zařval jsem jak tygr a tu ručičku, co jsem měl v zánadří, jsem popad – hezky silou – až ta mladá dáma zaječela! Portmonku pusťte, ale já ručičku nikoli. Začala se kroutit, vrskat, pištět, tak jsem ji přetáhnul levačkou hezky přes hubu – až to mlasklo a hlavička jí popopltla. Ženský se nemají mlátit, ale tahle

mě budou pamatovat, ale to já je taky! Takže má odpověď je prostá: když si s tou pakází neví rady zákon, musíme to dělat takhle. Někteří lidem prostě chybí pár facek k dobrému vychování – ale v tomhle případě by těch ran muselo být asi moc!

**Milena Matulíková,
34 let, učitelka, Most:**

Násilí ve škole? Ze strany učitelů? Nežbláznil jste se? Kantor nesmí pomalu ani zvýšit hlas, aby citlivé žactvo neutrpělo újmou! A co se týče rodičů, hanba mlčet... Já zatím pár facek od pohoršeného tatínka nedostala, ale kolegyně ano. Jen proto, že si dovolila pozvat pana rodiče do školy, neboť jeho synáček propadá ze tří předmětů a nejspíš dostane i trojku z chování, protože ve třídě vytvořil gang svých uctíváčů a terorizuje slabší. Řeknu vám, že zvůle zmíněného čtrnáctiletého fracka hraničí s trestnou činností, nebo lépe řečeno, trestná činnost by to jednoznačně byla, kdyby ovšem mladý pán jaksi už oslavil patnácté narozeniny a policie na něj tím pádem mohla. Jenže on náramně dobře ví, že zatím jsou na něj všichni krátkí – a jeho tatíček ho v té výlučnosti podporuje. Přitom ne-

NÁSILÍ kolem nás

obdržela výjimku! Ale kdybyste slyšeli, jak spustila celá ta smečka! Měli s sebou i chlapy, tělesnou stráž, ale na mne si netroufli. Mám půldruhýho metráku a skoro dva metry na výšku, ale já ručičku nikoli. Začala se kroutit, vrskat, pištět, tak jsem ji přetáhnul levačkou hezky přes hubu – až to mlasklo a hlavička jí popopltla. Ženský se nemají mlátit, ale tahle

jde o žádnou sociálně nepřizpůsobivou rodinu, naopak! Mladý muž chodí jak ze žurnálu a v peněžence má možná víc než kantor. Tatínek podniká, jezdí mercedesem, a když zřádkoval učitelku, tak jí potom přes advokáta šoupl deset tisíc bolestného – a ona stáhla obvinění. Deset tisíc jsou jednak peníze, jednak ona tu bude učit dál. A teď se jí sice ten mladý gauner směje do očí, ale za rok ze školy vypadne a ona bude mít klid. Možná...

Tibor Pešek,
student, 23 let, Praha:

Násilí... Zkusil byste ho definovat? Je násilník člověk, který se vrátí ožralý z putyky a zbouchá manželku a děcka na jednu hromadu? Nepochybně, že?! Ale je násilník člověk, o kterém jsem slyšel nedávno? Prostál několik hodin v zácpě na dálnici, vytvořené dopravní nehodou, a pak nasedl do auta a používá ho jako beranidlo, pokusil se prorazit k nejbližšímu výjezdu? Pochopíte, on prý celý ten čas trčel zhruba třicet metrů od místa, kde se dalo z celé té sloty vypadnout, a trpělivě čekal. Pak přemlouval lidi před sebou, aby mu kousek uhnuli. Kdyby každý popojel pár decimetrů ke straně, což se s klidem dalo, dostal by se exitem na normální silnici – nejen on, ale i další, co trčeli za ním. Ale ti před ním měli namířeno někam dál, vypadnout z dálnice pro ně nemělo smysl, a tak stáli. Jako dubiska. A nehnuli se. On je napřed prosil, přemlouval. A pak mu ruplo v hlavě a rozjel se a odstrkoval je, měl silnýho terénního nissana, tak ty piksly odstrkoval stranou. Ale nakonec ztroskotal na jedny avii, dostal od lidí na budku, porval se s nima a nejspíš skončil na policii... Já při tom nebyl, četl jsem o tom v novinách anebo slyšel v hospodě, už nevím přesně. Byl ten člověk násilník? Anebo byla chyba v těch vepředu? On se jen pokusil vyřešit neřešitelný problém, kvadraturu kruhu.

Tereza Kronajzlová,
pokladní, 33 let, Kroměříž:

Dělám ve velkém supermarketu, většinu dne prosedím za kasou, a když je třeba, doplňuju zboží do regálů. Lidi kradou jako straky, některé už známé od vidění, předem víme, že jdou nakupovat bez peněz, ale upozornit na ně? To si troufneme jenom někdy! Jenom když je nablízku ostraha, a ještě líp – když přijede policie a vidíme na parkovišti jejich vůz. Protože jinak jde o dost nebezpečnou věc, i když zloděje chytíte přímo za ruku. Chodí nejradši v houfu, ženské kradou, chlapi jim kryjí záda. Pakáž! Přitom se nejedná o žádné chudáky, sama jsem slyšela, jak se na autobusové zastávce vytahovali, na kolik si přijdou ze sociálních dávek. Nadělají hejno harantů a žijou si, a ty děcka učí krást od malinka, žádné z nich ničím nebude, jen zlodějem! Na jednu pokladní, která na ně upozornila, kolik že mají po kapsách kradeného chlastu a čokolád, si počíhali, když šla ze šichty domů, a zmlátili ji do krve! Jim se nic za tu zlodějnu nestalo, byl to jen přestupek, a ona ležela týden v Kromci na chirurgii. Ty, co ji tloukli, pozná, ale myslíte, že to policii řekla? Já omylem! Příště to bude horší, tak jí to ti chlapi řekli. A ona nemá důvod nevěřit!

Zdena Matušítková,
úřednice, 52 let, Praha:

Máme jeden případ násilníka přímo v domě. Ochlasta, nemakačenko, gauner. Pořád čekáme, kdy ho konečně seberou a zavrou, ale zřejmě v tom dovede chodit. Pokud se pere někde v putyce, kam dochází za smečkou sobě podobných, je to jeho věc – ale on mlátí i svou družku a děcka. Mají jich pět, jako stupínky, dvě jsou její, dvě si přivedl on z předchozího manželství – a páté, sotva odrostlé mimino, je jejich společné. Hrůza bydlit, řeknu vám. Oni mají kvartýr v přízemí, my ve druhém patře, takže nás našťestí dělí od nich jedno poschodí – jako sanitární zóna. Ale řeknu vám, že je to chuťovka. Mírně

tu svou profackuje víceméně jednou týdně, ale jednou za čas propukne velký virvál, a to je pak zážitek! Dvakrát na ně někdo z baráku zavolal policii, jenže houby platné. Ona, monokl na obou očích, do protokolu vypověděla, že lidi jejího muže jen pomlouvají, že on ji vůbec netluče. A modřiny, co má po obličeji a po těle, si způsobila sama, neboť v kuchyni uklouzla a zranila se. A nehnuli si ní, vedla si svou. Buďto je masochistka, anebo zastává názor, že hajzl chlap je lepší než žádnej chlap.

Michal Zástěra,
řidič, 60 let, Ostrava:

Jezdím s autobusem v městské dopravě už přes třicet roků, ale řeknu vám, že už se těším na penzi! Přes den to ještě jde, i když nám lidi nadávají co chvilí. Někde je nehoda, tramvaj se po svém tělese protáhne všude, ale autobus trčí v zácpě. A zpoždění se pak dohnat nedá, předpisy platí i pro hromadnou dopravu. Takže to na každé zastávce schytám, že na mě čekají už půl hodiny, a tak vůbec. Kdysi jsem se snažil lidem vlídně vysvětlit, proč jedu pozdě, ale už na to kašlu. Oni nechtějí nic slyšet, jen mají vztek, a šofér je tu jako hromosvod! Ale jak říkám, přes den to ještě jde, to nám jenom nadávají. Hůř je v noci: to už je někdy o strach, že budeme biti! A pár chlapů od nás z vozovny už ránu dostalo. Oni jsou ti rváči povětšinou nacamraní a hrozně silní, ale nikdy vám neřeknou na zastávce, pojď ven, srabe. Já bych klidně šel! Jenže oni praští šoféra klidně za jízdy a zezadu! Vůbec si neuvědomí, že tím ohrožují i sami sebe a ostatní lidi ve voze. A nejhůř je, když přistoupí revizoři a chtějí kontrolovat! Tuhle jednoho doslova vyhodili ožralci z autobusu a venku ho pak ještě dokopali. Řidič zavolal vysíláčkou policii, ale než dojele, ti rváči se vypařili. No, když jsou opilci schopní mlátit i záchranáře, tak co šofér od autobusu? Já to mám za pár, ale běda, kdyby chtěl syn jít jezdit jako šofér na městský autobus! Fakt je, že mám i dneska práci jistou a obtočně placenou – ale za jakou cenu?

Pavel Nymburský,
podnikatel, 32 let, Tábor:

Víte, mockrát jsem jednal s lidmi, kteří mi dlouhodobě dluží za dodané zboží a práci. V podstatě se mi smějí do obličeje, protože si spočítali, že kvůli takové částce nepůjdu k soudu. Bylo by to na dlouhé lokte a ještě bych musel investovat do soudních poplatků a do advokátova palmáře... Zkrátka, možná bych za rok nebo za dva svoje peníze vymohl – tedy, pokud by dotyčný do té doby nějak šikovně nezbankrotoval – ale na nákladech právní cesty bych zaplatil možná víc. Takže někdy chápu, když čtu o vymahačích, kteří zmáčkou dlužníka hezky citelně. Když to nejde po dobrém, jde to po zlém, ne? Mockrát jsem si už představoval, jak spokojenému dlužníkovi dám do nosu pěstí... Jenže on by pak k soudu jistě šel a já bych prohrál. A tak ctím jedinou cestu: kdo mne jednou podfoukl, pro toho už nedělám. A když zákazníka neznám, chci zálohu předem, anebo platit na ruku. Faktury jsou jen pro solidní lidi.

Václav Blahník,
66 let, důchodce, Praha:

Před deseti lety jsem se násilníkům nebál. Dneska už jo. Býval jsem kus chlapa, ale dneska každý gauner vidí, že stačí fouknout – a odletím. A ven chodit musím, máme psa, teda fenku, a ona nejradši šmejdí po takových zastrčených místech. Ona vidí jak rys, anebo jí stačí čenich. Já jsem slepej jak patrona, ale musím s ní do parku i večer, jinak nedá. Chodí si tam pokecat se psama. A přitom se tam na lavičkách schází i taková pakáž, feťáci a kořalové. Samí mladí, hodně mladí, není jim moc přes patnáct. Bůh suď, co dělají jejich rodiče, že jim není divné, kde se potomstvo fláká takhle za tmy. Už jsem to říkal městským strážníkům, mají tam vedle hnízdo. Slíbili, že se na ně mrknou, ale sliby chyby. Znáte to... Dokud tam někdo nezůstane ležet v krvi, všechno je asi vlastně v pořádku...

Ptal se Jan J. VANĚK
 Ilustrační foto Václav ŠEBEK